

Год. VI.

Број 6.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА ВЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.**

ВЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 4. фебруара 1896.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Рукополагања.

Његово Високопросвештенство, епископ будимски Јеремија Мађаревић, благоизвољно је, по добивеном надлежном овлаштењу, дана 1. (13) фебруара рукоположити ђакона крушедошког Гаврила Зарића за пресвитера (јеромонаха), а свршеног богослова и изабраног ђакона у Мокрињу Милоша Челекетића за ђакона.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ГОВОР

**ВИСОКОПРОСВЕШТЕНОГ ГОСПОДИНА
ЈЕРЕМИЈЕ МАЂАРЕВИЋА**

Аржан дана 30. фебруара 1896. године у карловачкој саборној цркви, приликом посвећења свога за Епископа будимског.

*Ваша Светости, Милостиви Архиепископи,
Просвештена Господе Епископи,
браћо моја у Христу,
и мили мој роде српски.*

Свевишњи Творац небесни обасипао ме је, од часа рођења мога, па све до овога

највишег и најсвечанијег тренутка у животу моме, великом и неизмерном милошћу својом.

Његова је света воља била, да сам ходећи увек путем којим ме је водила наука Христа Спаситеља, — осећен благодаћу Духа Светога, позван Вашом Светошћу и Свјатјејшим Епископским Синодом, и у светој Храму овоме ево сада већ и узвишен на највише, најсветије али и најтеже епископско звање једине, свете, саборне и апостолске цркве своје.

Дубоко потресена душа моја узлеће у овоме свечаноме часу своје премилостивоме Творцу, па, радосно узбуђена, благодарим на великој милости Његовој, моли му се да не одврати лица свога од ње, него да може, милошћу Свевишњега, подмлађена и оснажена, и од сада па до века, верно му служити и пресвето име Његово достојно славити.

После Бога, у светој Тројици једног,

припадам изразом најтоплије захвалности Вашој Светости, врховном и најдостојнијем поглавици наше свете овопределне Цркве, као своме милостивом благодетељу, и благодарим Ваш најсмерније, што сте, сагласно са Свјатјејшим Синодом Епископским, мене скромног слугу олтара божјег изабрали, позвали и узвисили на високи Епископски сан наше свете цркве и поверили ми, да пасем благовјерно стадо Христово у бого-спасајемој епархији будимској и да бодрим оком надзиравам и држим на окупу и да га архијерејском бригом чувам од сваке пасти, и да га водим путем богодухнове-нога живота и спасенија његовог.

Молим смирено и Вашу Светост, свог љубезног Митрополита и Патријарха, молим и Свјатјејши епископски Синод, да благо изволите примити ову моју најтоплију благодарност и свечано уверење да ћу се кренути Богу, да ми даде и живота и снаге, да се у Епископском звању своме угледам на многе и сјајне врлине узвишенога духа и родољубивог срца Ваше Светости и своје преосвећене браће Епископа, како бих и ја најмлађи брат Вам по Христу, могао се делом и словом показати достојан очинске милости, братске љубави и великог поверења Вашег.

Благодарим, од свег овога радостно узбуђеног срца, Вашој Светости и Вама Преосвећена браћо моја Епископи, још и на томе: што знајући нужду и потребу миле пастве моје, висте по овој зимској непогоди жалили ни пута ни труда, да ми у овоме светом храму божјем светим молитвама својим неходатајствујете пову благодат божју и уручите „желез пражњак“ у слабе руке моје. Молим Вас најсмерније: да снажне руке Ваше придрже мене слабога, да велика мудрост Ваша упути мене неискусна, а братска љубав Ваша да извини немоћ моју и да ми помогне да вољно и неуморно вршим звање своје.

Благодарим поново и са светог места овога Његовог царском и апостолском краљевском Величанству, своме премилостивом Краљу и Господару Францу Јосифу I, на превеликој милости, којом је благоизволио синодални избор мој за Епископа будимског својим превеликим вла-

далачким одобрењем оснажити.

Благодарим и Високој краљевској влади угарској, која је Својом наклоности према мени излив ове превелике владалачке милости у Његовог Величанства неходити изволила.

Од праотаца наших наслеђена и од нас вазда брижљиво очувана и потоцима проливиена најплеменитије крви српске заведочена верност према Његову Величанству Цару и Краљу нашем и Његову прејасном владалачкоме дому пратила ме је вазда свуда, допратила ме је и до овога светог места и пратиће ме и до гроба мога.

Искрена и лојална оданост према свакој законитој установи у држави и земљама свете круне угарске, приврженост према уставној влади Његова Величанства, огледала се до сада и огледаће се и од сада у јавноме раду моме као залога моје велике, најискреније љубави према милој отачбини угарској којој желим сваку срећу и напредак и за чију ћу славу патријотском ревношћу заложити сву снагу своју радећи у томе спасоносном правцу, да овлада споразум и братска слога међу свима грађанима Угарске, који ма да јесу и могу бити разни по племену и вери, али су сви једнаки по праву и по дужностима и јединодушни у непоколебивој верности према своме Краљу и Господару и обратимљени у неизмерној љубави према својој милој отачбини.

Благодарим и теби благочестиви и премили роде мој српски, који си дошао да нас у овај свети храм Божји да припаднеш самном заједно Богу на молитву; — дошао да поделиш самном лавашњу радост моју и који си само из љубави према мени превидио и старост и немоћ моју, па си по доброты срца свога радостно узвикнуо „достојни“!

Хвала ти мили роде мој на овој твојој љубави и наклоности према мени! Теби, твојем животу и напредку твојем који се црквом и школом твојом постизава, па овоме свету, и вечном спасенију твојем на ономе свету, биле су и до сада посвећене смирене молитве моје, учитељски и свештенички рад мој.

Теби православни српски роде мој посветићу ја, и као Епископ твоје свете цркве,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

сву снагу своју и од сада вољно и одушевљено. Чуваћу те и бранити као зеницу ока свога од сваке навале и напасти, а у свакоме, па и у закутку епархије своје.

Тврдо уздање наше у Бога који нас је и у овоме новоме завичају сачувао; успомена на славну прошлост нашу, која нас је до данас у нашој српској православној свести снажила, биће нам и од сада оружје, којим ћемо у братској љубави и лепој слози уједињени бранити аманете св. Саве и утврдити бедеме овоме народно-црквеноме граду, да у њему свим срцем и свом душом својом и од сада служимо своме Богу и Краљу, домовини и српскоме роду своме.

Тебе мили роде мој српски, потражићу ја и од сада као Епископ твој у твојим светим Храмовима, у твојим народним школама и просвећеним заводима твојима, у маленим колебама и красивим домовима твојима: да делим с тобом и добро и зло, и бригу и радост твоју; да те поучим, утешим и да ти помогнем из све снаге своје.

За тебе, мили мој роде српски, молим се ја Богу да ти Бог испошље духа разума, духа премудрости, духа страха божјега, духа братске слоге и споразума, — те да сви, који смо слатким млекоом српске мајке одојени и православном вером озарени, возљубимо другх другга да *единомислених исповѣкми*: *Отца Сына и свѣтаго Духа Ямин!*

Посвећење епископа будимског Јеремије Мађаревића.

Посвећење новоизабранога и највише потврђенога епископа будимског извршено је на дан св. Три Јерарха.

У очи дана посвећења извршен је први део чина изврания *вх* Епископа, који се зове: *нареченије*.

Његова Светост преузвишени г. патријарх *Георгије*, високопреосвештена г. г. Епископи *Мирон* и *Герман* допраћени су са новоизабраним епископом од свештенства у 3 сата после подне у саборну цркву, у којој је био спремљен испред амвона сто. Његова Светост, благословивши присутне верне, заузела је место у своме престолу, а високопр осв. г. г. епископи у десној певници. Архимандрит Митрофан

Шевић одслужио је мало вечерње по црквеним прописима који за овакав случај нарочито постоје.

После овога вечерња посадише се присутни чланови св. архијерејског Синода за сто, а архијакон Димитрије Бранковић објави архимандриту Јеремији, да га је св. архијерејски Синод изабрао за епископа будимског, а Његово Величанство премилостиви цар и краљ наш Франц Јосиф I. да је тај избор благоизвољно најмилостивије одобрити, на што је архимандрит Јеремија изјавио да се услед тога превишње одобренога избора прима намењене му дијецезе. После те изјаве, седе и архимандрит Јеремија међу св. Архијереје за сто делећи с њима хлеб и залажући га вином, док су архијакон Димитрије Бранковић и протојакон Георгије Марјановић изговарали са амвона наизменце *многолѣтнѣ* Његовом Величанству, Његовој Светости, присутним Архијерејима и новоизабраноме Епископу. *Многолѣтнѣ* праћена су са певањем многаја лета. По свршеном *многолѣтнѣ* благословила је Његова Светост присутне верне и уз појање „ис пола ети деснота“, отпраћена је са Архијерејима и нареченим епископом у патријарашке дворе.

У вече, истога дана, наречени епископ уз асистенцију свештенства будимске дијецезе: г. г. протојереја и пароха гештанског Симеона Костића, пароха сентандријског Корнелија Чупића, поманског Георгија Голуба и кишфалубског Стефана Михалцића, те архијакона Димитрија Бранковића и протојакона Георгија Летића, одслужио је свечано бденије.

На дан посвећења у 1/2 10 дошла је Његова Светост са Епископима и нареченим епископом, праћени свештенством у саборну цркву, која је била већ пуна побожног и радозналост света, међу којим видесмо: руског проту г. Кардашевића, г. Др. Милана Јовановића-Батута и изасланике барањске.

Његову Светост облачише свештеници на амвону, а високопреосвештене Епископе Мирона и Германа у св. олтару.

У потпуном одјејанију седају св. патријарх Георгије на амвону, а високопреосвештени Епископи с једне и друге стране Његовој Светости до амвона на приуротовљене им наслоњаче. Администратор протопрезвитерата карловачког протојереј Василије Константиновић за десницу, а архијакон Димитрије за левицу

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

изводе нареченог епископа Јеремију из св. олтара и заустављају га на простром пред амвоном на платну нацртаном орлу. Отпоче прописани чин са питањима Његове Светости према изабранику, а у одговорима, на иста изабраник изјављује да моли епископску хиротонију, а примљен, благословом Његове Светости на исту, и на позив Његове Светости, чита изабраник, по њему потписану, сво у вероисповест и заклетву, коју онда предаде у руке Његовој Светости, љубећи св. деснице Његовој Светости и Епископима.

Изабраника одводе пред иконостасни лик Спаситељев, пред којим побожно и у молитви стоји на нацртаном орлу до пред читање апостола, и св. архијерејска литургија онда отпочиње.

Од свештенства суделују при богослужењу св. литургије, архимандрити: Анатолије Јанковић ковиљски, Гаврило Змеановић крушедолски, патријарашки мандатар вршачки, те Митрофан Шевић хоповски и управитељ монашке школе; свештеници из будимске дијецезе, за тим протојереј Василије Константиновић и протосинђел Лукијан Богдановић, те архиђакон Димитрије Бранковић, протођакон Георгије Летић и Георгије Марјановић. Ђакон и катихета карловачке гимназије Иван Маширевић и ђакон крушедолски.

После отпеваног „слици“ приведоше протојереј Константиновић и архиђакон Димитрије изабраника на царске двери у св. олтар, где га прихватише за десницу високопреосв. епископ Мирон, а за левицу високопреосв. епископ Герман, и три пут га, уз вршење свију прописа, обведоше око часне трапезе.

Изабраник три пут дубоко метанише пред часном трапезом, клекне пред ову и метне своје руке на њу. Његова Светост и високопреосв. епископи полажу своје архијерејске деснице на главу изабраника, а на своје деснице полажу отворено Јеванђеље. Његова Светост чита јавно молитву, којом призива и моли силазак благодати св. Духа на изабраника. За тим тајно чита са епископима прописане молитве у исту цел.

Његова Светост благосиља часним кретом над главом изабраника. Изабраник се подиже и Његова Светост му скида архимандритски крет са црвеном вршцом, те меће на изабраника омофор и поврх овога епископски крет са зеленом вршцом, а онда архијерејску митру на

главу, изговарајући при давању и метању, на изабраника, сваког тога знака и симбола архијерејског сана, речи: „дестџинџ“ и „аксиџџ“ које народ прихваћа и певањем потврђује.

Тако посвећеног и инсигнијама епископског сана украшеног Епископа Јеремију изводи Његова Светост на царске двери и приказује га присутном народу, којем се новопосвећени Епископ у три маха, у име захвалности, поклања. За тим се Његова Светост са новопосвећеним Епископом три пут љуби на царским дверима, пред народом, а остали епископи у св. олтару, у знак одседањег брагства духовног.

Новопосвећени епископ стаје уз часну трапезу и учествује сад као епископ у служењу св. литургије.

По свршеној литургији седа Његова Светост на амвон, а епископи уз амвон с десна и с лева. Пред њих ступа новопосвећени Епископ Јеремија са кретом у левици, а са жезлом архијерејским у десници, и говори свој први архијерејски говор.

После говора благословила је Његова Светост присутне и са високопреосвештеним Епископима отпраћена је у патријарашке дворе.

Новопосвећени г. епископ благоизволио је сад примити поклонства и честитке. Прво је приступило свештенство, у име чије је новопосвећеног г. епископа поздравио ковиљски архимандрит Анатолије Јанковић. Затим је приступило поклонство власти и власти, професора гимназије, чиновника автономних и грађана карловачких у име којих је новопосвећеног г. епископа поздравио градоначалник карловачки г. Св. А. Јанковић. За тим се поклонило изасланство кишфалубско-барањско, а поздрав учинио парох Стефан Михалцић. Напослетку се поклонили своје новом епископу дијецезану слушаоци карловачке богословије из будимске дијецезе, које је предвео парох Корнелије Чушић.

Високопреосвештени г. Епископ Јеремија благоизволио је сва поклонства примити љубезно и свакоме на поздрав најљубезније одговорити. Рекао је између осталог и ово: Цео свој век посвећивао сам служби цркве. То сам чинио од младости, па ћу то чинити и до смрти. Трудићу се да у својој пастви не само религиозни и православни дух одгајам него и српски. Српски сам вазда мислио, вазда ћу српски и чинити. На срцу ми лежи црква, народ и

српска просвета. Увек ће ми лебдити пред очима правда и истина.

У 2 сата после подне отпочео је свечани обед, који је дао *св. патријарх Георгије* у част новопосвећеног епископа.

При обеду било је 50 званица, међу којима, осим високопреосвештених епископа беху три пуковника и један капетан, руски пештански протојереј Кардашевић, г. Др. Милан Јовановић-Батут, г. Др. Мађаревић пештански физикус и син новопосвећеног епископа.

Десно Његовој Светости седио је високопреосв. г. епископ *Мирон*, заповедник града Варадина пуковник Валаш и пуковник Сава Давидовац, а лево високопреосв. г. епископ *Герман*, пуковник Ребергер и високопреч. г. архимандрит ковиљски Анатолије Јанковић. Преко од Његове Светости седио је новопосвећени г. епископ *Јеремија*, десно њему високопреч. г. архимандрит Гаврило Змеановић, градоначелник г. Св. А. Јанковић, протојереј Симеон Костић и т. д., а лево високопреч. г. архимандрит Митрофан Шевић, кр. кот. судица г. Бура Бањанин, ректор богословије протојереј високопреч. г. Јован Вучковић и руски протојереј пештански високопреч. г. Кардашевић и т. д.

Прву, пуну осећаја, захвалности и одушевљења здравицу, подигао је св. патријарх *Георгије* у здравље и славу премилостивог цара и краља *Франца Јосифа I*. Стојећи саслушана ова мила здравица би попраћена дуготрајним и одушевљеним усклицима, певањем „многаја лета“, грувањем прангија и свирком „царевке“.

Другу красну и пуну осећаја здравицу подигао је св. патријарх *Георгије* у здравље новопосвећеног епископа *Јеремије Мађаревића*, рекав од прилике: „Ти си данас получио велику благодат и дар, и положио си свету присегу Богу, цркви и Мојој смирености, коју си присегу и властитим потписом и печатом својим потврдио, а која ће ти бити путевођа у животу и раду. Црква те је позвала и уздигла на високо епископско достојанство, у том уверењу, да јој као опробани Христов војник послужиш верно и вољно, тим пре, што не долазиш у епархију непознату, него сасвим ти познату и милу, у којој си провео цео досадањи ти век, служећи Богу и цркви; и у уверењу, да ћеш позиву своје одговорити. У том делу винограда Господњег, који се твоје ста-

рању поверава запаложено је много. Много ће те стати труда, да га од пропасти сачуваш. Тврду веру у Бога имај, да се сила божја у немоћи нашој свршава. Имај на уму и у срцу Господа Исуса Христа, угледај се на св. Апостоле, на св. Саву, Арсена и остале српске светеље и богоугоднике. Чувај мир и ред у цркви, нази онај свој народ, да буде одан вери и цркви прадедовској и имену своје народноме. Буди непоколебив и увек у верности премилостивоме господару нашем цару и краљу Францу Јосифу I, и онда ће ти лако бити управљати повереном ти дијецезом и сачувати од пропасти поверени ти део увек верног српског народа.“ Здравица Његове Светости би бурним усклицима прихваћена и одобравана. Новопосвећени епископ *Јеремија* наздравио је *Његовој Светости* преузвишеноме господину патријарху *Георгију* овим речима:

„Не могу slabим речима да изразим оно, што у овоме тренутку осећам, — јер ми је душа сувише усколебана, а срце јако узбуђено.

Но поврх свега онога што ме је усколебало, плови осећај дубоке захвалности према *Вашој Светости* на оној неизмерној љубави и милости *Вашој*, којом сте мене смиреног и скромног слугу олтара Божјег, на сјајни престол Архијереја српског узвисили благоволити. Дубока захвалност та огледаће се у чину мога новог позива, и одуживати ћу је мојим савестним радом на корист цркве и рода свога.

У томе раду биће ми свагда свешто пример узвишено, племенито и родољубиво дељање Ваше Светости, — са којег је деловања Ваша Светост стекла у цркви и народу своје име великог Јерарха, и славног народног доброшора. (Бурно: живио!)

Захваљујући се на здравици Ваше Светости, — усуђујем се дићи ову чашу захвалнице у повољно здравље Ваше Светости са најискренијом жељом, да свепишњи поживи *Вашу Светост* на многаја лета, здрава, вољна и оснажена, на утеху наше цркве, на корист нашег српског народа, на славу имена нашег, на радост нашу, који смо захвални духовни синови, одани обожатељи Ваше Светости, и кличем у здравље Ваше Светости српског Патријарха *Георгија*: Живио!“

Ова је здравица усхићеним допадањем и одобравањем примљена и попраћена усклицима, „живио св. патријарх *Георгије*“. За тим је

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

новопосвећени епископ наздравио присутним члановима св. архијерејског Синода високо-преосвештеним епископима *Миرونу* и *Герману*, за тим високој кр. угарској влади, која је изволела избор Његов за епископа Његовом Величанству на одобрење препоручити. И ове су здравице такођер бурно и усклицима примљене и попраћене.

Високопреосвештени епископ *Мирон* наздравио је царско-краљевској војсци и присутним представницима њиховим. За тим је новопосвећени г. епископ наздравио свештенству и народу, представницима области, својој епархији и присутним јој представницима и карловачком грађанству. У име области и карловачког грађанства захвалио се градоначалник г. Св. А. Јанковић. У име будимске епархије парех пештански протојереј Сима Костић.

За време обеда на до $\frac{1}{2}$ 6 свирала је пред двором војничка банда.

О св. Сави.

(Свршетак)

Човек природно тежи, да му је добро. Но шта је за њега добро? Објективно, то је оно што унапређује његов организам, његов живот; субјективно, то је пријатно чувство, како нешто осећа, за које мисли да је тако. Али организација и живот чини се да није увек свеједно, као што се чини да није увек свеједно ни чувство и мисао; н. пр. кад радимо нешто напорно, које моментано не користи нашем организму и дакле је за њ зло, но јер мислимо, да ће нам доцније користити животу, онда нам бива пријатно и то, ма да није добро. Еле све зависи од стања наше свести, како шта схваћамо, до тога стоји сва наша срећа и несрећа, а не само до прилика спољашњег света.

Отуда смер и сврха свеколиког васпитања човечанства кроз књижевност, филозофију, религију и др. јесте то, да се произведу у нама извесна стања свести: како ћемо мислити о свету и о људима, и осећати с њима, те да нам живот буде што угоднији и што дуже да му се радујемо. Ово се постиже најбоље тако, ако се собом изради једна идеја, која целокупној цивилизацији да свој тип и освоји срца свију, срца велим с тога, што мисао ваља да пређе у крв и чувство, од куда потиче наш

рад, коме мотиви леже дубље од уста, што већином исказују само површну мисао, а дела праву, убеђење и уверење, на које се можемо ослонити. Даље, така идеја, поред тога што је битна, мора бити проста, да се може укратко исказати, и појмљива да продре у најниже слојеве друштва, да су је кадри схватити сви његови чланови. За обоје треба времена: и да се изради идеја, и да ухвати чврста корена у души народној; али се онда не може лако ни истрћи из ње, и траје вековима. Механизам, како то све бива, излагати није овде место*).

Очевидно идеја религиозна, сједињујући у себи речене особине, надмаша све остале идеје, као оне филозофије, књижевности, вештина, што су белеге, и образују се на, појединим ступњевима цивилизације. И ове се идеје држе само у свести слојева виших, а она, религиозна идеја, осим што обично на све друге удара свој печат, собом се спушта до најнижих слојева друштва и спаја са идејом политичном. Није ни чудо: та у њој су оличени и усредсређени најсушнији интереси човечји; она му ујемчује живот и независно од организације, да, и против ње, онај преко гроба, вечни живот, а зато тражећи од њега, док је још у телу, често пута многе непријатности од рада и лишавања, она тиме што их урачунава као цену награде, не мало ублажава, шта више чини и пријатним јаде и невоље овога света. Зар је један мученик весео издахнуо под рукама џелата, и толико њих зар сваки дан не подносе сиротињу и свакојаке беде Бога рали, и убеђени да ће за то бити богато награђени на оном свету? Па онда идеја религиозна задовољава и намирјује у самом почетку и метафизички инстинкат и потребу човечију да позна први узрок и силу која влада светом. Политичној пак идеји иде на руку тиме, што наглашујући мисли и осећаје послушности и оданости Највишем Бићу и његовом намеснику на земљи, владоцу са осталим органима управе, идеја религиозна кроз то чува, да не попусте друштвене везе, а јединством веровања и црквених обреда и обичаја крепи идеју скупности у народу, за што су такођер тисуће одушевљено полазиле у смрт и гинуле. А куд ћеш краће и јасније ознаке за њу него што је „небесно царство,“ за којим

* О овоме, ко жели, наћи ће у Gustave le Bon, Lois psychologiques de l'évolution des peuples.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зар да не чезне један патник, кад се њему приволева и за њ гине, по речима гусларевим, наш Лазар, који је био господар царства земаљскога? Са те своје простоте и ефективности идеја религиозна свима осталим идејама и предходи и предпоставља се, по сведоџби историје.

Идеја дакле, а наиме идеја религиозна, у животу најпознатијих нам народа Европе и Азије, чинила је вазда чуда. Освојивши им срца, таки су народи одушевљени њоме. религиозном идејом, освајали читаве светове, ишли да се боре за њу у далеке туђе земље, а у обрани свога огњишта развијали снагу која је одолевала много моћнијим непријатељима, и који су имали и који нису имали сами својих идеала. Сетимо се оних пустињских синова у Арабији, што су толико времена племенски се таворили под својим шаторима, шта учинаше, кад уједињени под барјаком пророковим искренуше на позорници историје, те на развалинама света грчко-римског и перзијског подигоше једну од највећих држава и не најнезнатнијих цивилизација, које су забележене у анализама људским. На цео средњи век живео је о идеји хришћанства којом су сузбијани исти мухамеданци из најпре преко мора у Светој земљи, камо су крстоносци у оно доба листом ишли из средње и западне Европе, а по том исто на њеном и нашем истоку. И иначе мудри људи сматрају религију за државотворно начело. Емиграције народне, ако бивају из верских мотива, у том су смислу увек благословене, претварају се у exodus-е, исходе, као што је израиљска из Мисира; а бегство Тројанаца у Лацијум, од чега је као постала држава римска, ако је и скаска, али је карактеристична, јер се вели, да је Енеа собом донео богове. Но најјаснији пример и сведоџба за ову тврдњу јесте насељење Америке из Енглеске. Религија му је била главни покретач. Први насељеници су желели да живе по свом веровању, и да врше обреде што нису били трпљени у Енглеској. „Зато су ове коленисте и могле да створе нову државу, јер су били већ црква, а црква је дуна државе; где има цркве, онамо с временом буде и држава; но ако нађете гдегод државу која није у неком смислу и црква, те државе неће бити дуго на свету,“ каже један њихов историк*).

Слична дејства и плодови показали су се

* Seeley, The Expansion of England.

од рукосада Савина и његових достојних прејемника и у српском народу. Идеја вере у опште, по превасходству вере православне, у чију посебну оцену ја се не упуштам, јер се њене одлике стручно и зналачки тумаче у истој овој кући сваки дан, — идеја вере, велим, смиравала је у времена силе и моћи духове наших старих, да се сувише не узнесу, а у доба несреће и понижења прихватала их, да не клону сасвим. У храмовима Божјим, које су подизали кадгод краљеви и цареви српски, цркла је сиротиња раја доцније снагу за нов ускрс. На 150 година по смрти Савиној ишли су Срби на Косово „за крст часни крвцу прољвати и за вјеру с браћом умријети.“ Ето у кратко формулисане идеје регионо-политичне, која је управљала радом наших старих. Религиозно-политична је идеја до душе покретала и рад њихових противника, који јамачно многобројнији, боље организовани и дисциплинисани и надвладале; но српска вера би још више искушана. И после Косова, до вада Смедерева, 1459., било је српске државе; али тада изгуби се све: и деспотовина, и патријаршија, којој нема трага до 1557. те се прекиде ред Савиних архиепископа и Душанових патријараха. И кад се за то сто година обезглављене српске народне цркве није угасила идеја религиозна међу њезиним члановима, неће никад, „у том најжалоснијем времену и глумом добу у животу српског народа,“ како вели историк, где „није било ни српског патријарха, па ни српских епископа у тој српској земљи, осим једног митрополита у Пећи, подвласног архиепископу „охридском,“ и додаје: „чисто бих рекао, да су Турци, првих година савршеног господства свога у српској земљи, све царске и боље манастире, цркве и епископске катедре у њима попалили, порушили и забаталили.“ Али не; у оним ужасним данима, Срби, турске робље, уче, крепе и задивљују католички свет и западну Европу постојанством своје вере. Јер где, шта говораху ондашњи Срби људима Фердинанда I. првог угарског краља из австро-хапсбуршке куће и римског цара, који су као његови посланици у послу мира пролазили српском земљом у Цариград после Мохача, мађарског Косова (1526.) и опсаде Беча 1530. год. „Ох, Боже,“ рекоше им Срби и српски старци, — „ох Боже! ми смо се вазда уздали, да ћете нас Ви осло-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

бодити; али ето сада идете и сами, да се покорите Турском цару. Видимо већ да ће турски цар да завлада целим светом; него вас молимо, будите постојани, у хришћанској вери, радите овако као и ми, који смо у свакој невољи стални у свом закону. Биће нам за утеху ако се тако укрепљени предате.“ А Куришешки, свештеник, који је био у пратњи и описао путовање тога посланства у Цариград, и слушао те речи српских старца, приметио је срдобољно у свом дневнику: „Ах, Бог се мора смилovati, кад нас гоњени, мучени, запуштени и сиромашни хришћани крепе у вери нашој; Бог би дао да се њихов глас зачује у римском царству, које би требало да је глава целом хришћанству, те да би се поштиво онај, који хоће, да је добар хришћанин а делима неће да покаже и посведочи то.“ Ово је без поговора *ἀκριβῶς*, врхунац тврде и дубоке вере српске, за коју и Турци потврдише брату Словенцу, да су је тако витешки бранили, да их доиста не могаху друкчије освојити, него остављајући им веру њихову.

Но је ли случај или чудо Божје? Од прилике баш у ово доба одводи се из манастира Милешева, где још тада лежаше св. тело Савино, младо херцеговачко момче на порту и од њега с временом постаје велики везир Мехмед Соколовић, „један од најплеменитијих свога народа“ — како каже Ранке, да обнови српску патријаршију, и год. 1557. подигнут би на столицу св. Саве брат Соколовића Макарије. Славна је била ово породица. Један му је синовац Мустафа паша Соколовић био везир у Будиму, а друга двојица, Антоније и Берасим после стрица Макарија патријарси у Пећи. За овима долазе још двојица, који су се јамачно, као што за Макарија стоји изрично, забавили лечењем грдних рана задатих цркви и светињама српским од Турака за оно столеће запустенија патријарашког престола у Пећи, а у последњој десетини XVI. века 1592. ступа на свету столицу Јован, а по њему Пајсије, Гаврило, Максим, и најпосле Арсеније III., који су сви историца и дуже на њој поседили и за њих су се стали кретати Срби у оним земљама и тражити начина, да се ослободе турског rop-ства. Рад око тога трајао је такођер једно столеће. На ту сврху обраћали су се свима хришћанским владарима и ступали с њима у преговоре, а највише са суседним римским ца-

ревима и угарским краљевима. Почетак је учи-нио Јован, а своје путовање у Русију платио мученичком смрћу Гаврило 1659. И онамо и овамо обраћао се Арсеније III., који је на крају год. 1690. сам испред турског мача с владикама и свештенством добар део народа превео и моћи светитеља српских пренео у земље угарске круне.*)

Даља судбина овога дела народа, који сачињавамо ми сами, довољно је позната: с тога је нећемо ни излагати. Исто је довољно позната историја дела оног што је остао на старом огњишту: браћа у Србији, ослобођени не без вере у Бога и његову велику правду, јер су се подигли били такођер „за крст чисти крвцу прољевати“ истом по што се показало да су томе „ради Божји угодници.“ и пошто најпре „небом свеци сташе војевати,“ — они у Србији, рекох, већ се близу сто година радују домаћој управи у држави и цркви, а сада раде, да и браћа у Турској добију народне владике. Но морам нагласити, да је идеја религиозна и хришћанска била оно знамење под којим смо се ми овамо иселили: имамо дакле и ми свој исход — *ἔξοδος*, јер је извршен од поглавица црквених, и патријарху је на руке управљено прво писмо Ђесара Леополда угарског краља од 6. апр. 1690. год., заједно с првом привилегијом издато, и пуно обећања Његове ц. и кр. милости, као што нас је и прихватио под своје моћно крило, и признајући осведочену верност српског народа. Он и његови наследници давали нам заштиту и аутономију, која је имала кадшто и политичан карактер, а данас нам је ујамчена на пољу цркве и школе. Још више. Патријарси су и владике српске овамо за 200-годишњег нашег боравка подизали и издржавали кадшто по читаве регimente и војске, ако је затребало краљу и господру — готово као у Црној Гори, којом су преко 300 год. управљали такођер владике, и одкуда је и наш Мојсије пореклом и узео име Чарнојевић, те га онамо и зову Арсеније Бајица.

Али, хвала Богу, давно су минула она немила и немирна времена, и од 1790 кад је стављен одлучан захтев, од 1864/5 пак фактично ми се бавимо главно организацијом наше народне просвете, о слободном уређењу цркве и школе, те првобитне сврхе и погодбе

*) Иларион Руварац, Пећки патријарси.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

нашега доласка овамо, и то у духу религиозном, у духу хришћанском, у духу православном — право Савином. А да како ћемо друкчије? тако и треба: карактер наше просвете мора бити религиозан, и мора моралан што је нераздвојно, јер се, као што видесмо, и научно и исторички у опште, и историјски за нас, оправдава таки поступак, и сви елементи српске уљудности и народности: предања, обичаји, мисли, чувства, поезија народна српска, којој нема данас равне у свету, — све је то прожето идејом религиозном, и она сачињава душу народну, основ и темељ свега његовог духовног жића и бића. Темеље пак држати и мењати друге за нека нова стања цивилизације није саветно ни савесно, и бива опасно и опасније од свију криза, рата и преврата, као што смо и ми претурили катастрофе косовску и смедеревску, а промене основне идеје, идеје православне као народ, као Срби, не си извесно преболели. То некако инстинктивно предосећајући, ми сви, и они који мисле да иначе мисле, устајемо као један човек, кад нам се дирне у тај живац, у ту душу народну, једнодушно устајемо у њену одбрану.

Ето какав значај има вера православна за српски народ; ето какву заслугу има Сава за утврђење Срба у тој вери и те вере међу Србима. Творце узвишених религиозних идеала поштује човечанство као богове, као синове божје и као његове пророке; а највећи међу људима они су, који, сами скроз проникнути такоом идејом, кадри су собом и друге за њу задобити: њима се ми клањамо као божјим угодницима и светитељима. Сава је био човек велике душе и велика срца: душа му је тежила за небом, срце му је куцало за народ; отуд наизменце он се предаје сад испосничком и светитељском живљењу, аскизи, тој умној концентрацији, у којој прикупљаше снагу, необичну снагу, за рад, што га по том развијаше у корист и за срећу свога народа. Ово Савино испосништво собом знак је његове светости, почем је аскитизам вазда био и сматра се елементом сваке религије, и нема знаменитијег религиозног покрета, који не би потицао од аскита. А задобивши аутокефалност српској цркви, установивши српску јерархију, подигавши и уредивши српске манастире, који су како другима, тако и Србима у средњим вековима били средишта културе и књижевности,

сам одличним својим радом и на овом пољу давши образац писања у опште, и на по се употребом српско-словенскога језика, који је и по обновљењу литературе на овим странама дуго још остао средство саопштавања мисли и осећаја — Сава је тако постао српски просветитељ у потпуном смислу речи.

Наследници пак његових трудова, српски патријарси, архиепископи и митрополити по пресељењу, не само као носиоци религиозне идеје и начелоници српске просвете по дужности, него и спонтано, по својој љубави према цркви и школи, штитили су и пазили вазда овај паладијум народности нам речју и делом предњачећи у томе другим родољубима. Увиђајући јасно, као први предстатељи хришћански 2. и 3. века, да кад је на реду одбрана и заступство вере и имена према образованијим стаљекима, припадницима других исповести, за ту сврху нису довољне туђе школе, — наше духовне старешине вазда су живо смишљали начине, како да дођу до својих нижих и виших училница у којима би се знања предавала у народном и православном духу. У набрајање шта су појединци учинили за народну просвету ми се нећемо упуштати; то је тема нова и саопстална што захтева нарочиту расправу, а ово је дан Савин. Довољно је у опште рећи: тим самим што су били оно што су били, учинили су много, и да од наших 18 јерарха овамо девет њих је забележила историја нарочито као трудбенике око просвете народне, а двојица су одвојили што се тиче жртава принесених њојзи на олтар, и то: блажени *Герман*, који је у име своје и свога брата сазидао ове дворе гимназији и богословији у Карловцима и оставио две мировинске закладе, и преузвишени *Георгије*, који је такођер из својих приватних средстава подигао српском народу и учитељској препарандији у Сомбору дивну зграду, под значајним и великим именом „св. Саве,“ а с не малом главницом основао фонд за потпомагање српских вероисповедних школа, три таке за живота свога и за здравља собом издржава, и друго, и друго, које је потпуно верно и достојно не давно изложио неко (хвала му!) у ванредном броју „Српскога Сиона.“ Ми се у признању свега добра учињеног српској просвети тиме, нисцу онога са целим народом сасвим придружимо, и дубоко клањамо светом патријарху. —

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У народној песми, коју смо навели у по-
четку, господа српска, саслушавши како Сава
брани црквену и народну политику свога оца,
повика сва у глас просто и лепо: „Просто
да си Немањићу Саво! Проста душа твојих
родитеља!“ и т. д. Па дај да и ми, многопо-
штована српска господо и госпође, на крају
моје слабе оцене живота и рада народног љу-
бимца слично кликнемо: „Слава Сави Немањићу
светитељу и просветитељу српском. Слава ње-
говим достојним наследницима „који бише на
и преминуше.“ Слава Његовој Свегости патри-
јарху *Георгију Бранковићу*, који словом и де-
лом тако обнавља успомену Савину Слава им!

Говорио

В. Вујић проф.

Реч на опелу

† јереја **Стевана Шимића**

пароха Старо-Пазувачког.

Говорио: **Милан Попадић**, свештеник.

„*Кса перстк, кса пеплак, кса сѣнк.*“

Оно чело на коме је све до јучер исписана
била мудрост и разборитост, — данас је хладно
ледено. Оне очи, које су све до јучер биле од-
сјај душевних му врлина: благодати, њежности
и доброте, данас су заклоњене. Она уста из
којих је све до јучер излазила: тиха, мудра и
одмерена реч, заземла су. Оне руке, које су
све до јучер пејаку дечицу своју, — а сада
јадну сирочад — храниле, које су свега тајне
и благослов народу свом давале, данас су пре-
крштене хладне на леденим грудима му, у којима
је све до јучер куцало: честито, поштиво и
добро српско срце.

Тужни зборе! Стевана Шимића, честитог
пароха ове честите и отмене општине, нема више
међу живима, нестало га је, — умро је. Ми речи
његове, гласа његовог, нигда више чути нећемо.
Још само данас, при овом последњем растанку
нашем с њим и последњу поруку поручује нам
наш драги покојник, те кроз свету цркву нашу
ове нам речи казује: „Заплачите се за мног о,
браћо и другови, сродници и познаници, јер ју-
чер се разговарах с вама и где изненада наиђе
на мене страни час смртни“.

И заиста, тужни зборе, може ли човек, а
да не тужи и не плаче на гробу? Тешко. Та-
кова је природа наша, да се сама по себи одвраћа
од гроба и трулежи, такви је траг саме смрти

да гдегод се она појави оставља за собом свугде
и свагда само: тугу, јад и жалост. Стога су
на гробу уздисали и сузе ронили и такви људи,
који су остављали на страну све оно, што је
земаљско и телесно, па су с радошћу очекивали
онај будући, небесни, вечити и духовни живот
„Плачем и јецам, када и помислим на смрт“ нева
св. Јов Дамаскин. Може ли човек а да не тужи
и не плаче на гробу? Не може. Јер када разми-
сли о животу и земаљској судби својој, увериће
се, да је живот човечји то исто, што је пољска
трава и тропни цвет, који својим угодним ми-
рисом данас свакога к себи привлачи и уживање
му пружа; — а сутра: пресвета, увене и наста-
не га, као да га никада и не беше. Па и сад
у овој прилици, тужни зборе, када видимо пред
собом отворен гроб, који ће за кратко време
у своја ледена недра примити нову жртву не-
умитне смрти, те када нам тужни одјек звона,
плач сродника и пријатеља и црквена песма ту-
говањака у срце продире; — онда занета и ми
морамо да се заплачемо на младом и прерапом
гробу овом, морамо да се заплачемо на разва-
линама прошлог живота човечјег, те у тој тузи
и јаду својем заједно са Јов. Дамаскином морамо
да из дубине тужне душе своје заванимо оне,
још тужније речи: „*Кса перстк, кса пеплак, кса
сѣнк.*“ — Све је прах, пепео и сенка.

Али хоћемо ли се ми сасвим предати тузи,
плачу и жалости без утехе? Не, — јер плакати
и тужити без утехе значило би: побијати до-
стојанство свете вере и цркве наше православне,
која је пуна утехе и уздања за будући вечити
живот; те и нас данас у преголемој тузи нашој
за драгим покојником теши са овим речима:
„блажен је пут, којим данас идеш душо, јер ти
је сиремљено место одмора.“ И заиста нам мили
покојник данас преко гроба свог одлази у
место вечног одмора, у бољи и трајнији свет,
„где нема болести плача и уздисања“ и где ће-
мо се и ми сви са милим и драгим својима за
вечна времена састати. Јер земаљски наш живот
ништа друго није до ли сен и сан; земаљски наш
живот јесте привремено путовање наше на земљи
где смо сви ми страни и привремени; а небо, то
је наша истинита и вечна постојбина.

Тако нас, тужни зборе, теши св. црква наша
у големој тузи за покојником. Но ми, као људи
по слабости својој не можемо да одолемо срцу
свом, не можемо да ублажимо тугу која нас
поражава. Јер неумитна смрт покоси један живот

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

у младом добу свом у најбољој снази мушкој. Неумитна смрт отрже из наручја верне љубе вреног супруга, из загрљаја миле и нејаке дечице брижног оца и хранитеља, из њежне сестринске љубави њежнога брата — брата јединца. Неумитна смрт отрже из средине духовног стада — духовног пастира, пастира доброг, који и душу своју полагао за своје овце, за народ свој; — а из круга пријатеља и познаника отрже искрена и верна брата и пријатеља, Тај догађај, тужни зборе, обмањује и наше чувство, поражава наше осећање, изнуђава наше сузе.

А шта ћу да вам речем о животу драгог покојника? Били смо све до скоро у околини његовој; гледали смо га до јучер у средини својој. Слушали смо његову мудру и одмерену реч, гледали смо његову њежност према својој породици, а срдачну искреност и доброту према својим парохијанима, према својим пријатељима и познаницима; чиме је драги покојник код свију и сваког опште поштовање и љубав стећи умео.

Промисао божји тако је одредио, да је покојник цео свој кратки јавни живот и делање, — започео па и завршио овде у овом месту у овој честитој општини. Као свршени богослов године 1884 задобио је љубав и поверење ове општине, која га је и за свога пароха изабрала. У томе великом и тешком делу свом, у томе светом и огромном позиву свештеничком, који обузима унутрашњи и спољашњи живот човечји, небо и земљу, време и вечност; — показивао се наш драги покојник увек у првим редовима војника Христових. Веру и цркву своју неизмерно је љубио и до конца кратког живота свога, верио јој је послужио. Своју је частву ревностно речју јеванђелском учио, бодро и на пут спасења изводио. Својим миловучним и пријатним ијенијем при св. богослужењу, умео је душе верних Хришћана до највеће побожности побудити. За време свог кратког века, дакле, као вредни радник на њиви Господњој, ревностно је уклањао са ње кукољ, те је на истој здраво семе сејао, и од тога је семена занста и многи плод пожњео. Са тих својих врлина, као свештеник и грађанин умео је код свију и свакога љубав, поштовање и уважање задобити, те је од свега котара нашег у више пута за члана жуланијске скупштине биран био, те је у још младом добу свом чашћу конзисторијалног члана удостојен; те као такав, а са ревности своје

свештеничке од Његове Светости патријарха нашег Георгија и црвеним појасом одликован био.

У домаћем животу свом, као домаћин управљао је домом својим тако, да је сваком за узор послужити могао. Није било познаника, пријатеља му или странца, који је само ма и један пут у дому покојниковом био, а да није похвалио пријатност и гостољубље његово, а да се није задивио доброту и свима врлинама његовим.

А како ћу сада тужни зборе, да се дотакнем најњежније особине у карактеру покојниковом, — његове најосетљивије брижљивости према породу свом, према милој и нејакој дечици својој. Обузет том њежном брижљивошћу према породици својој; готов би био да и од својих уста закида, како би само дечицу своју сходно свом достојанству изучио и васпитао, те тако кас свршене људе, предао српском роду свом да као и његови синци користе му, коме су по својим силама користити — и дужни.

Но наш покојник у свом јавном животу није био тако сретан да као пастир духовни — свештеник народни, остави за собом много година свога јавног делања; није био тако сретан да у свештеничком чину седицама украшен, потпуно пожње и плодове ревностног свога рада у винограду господњем. У домаћем пак животу исто тако није био сретан, да као отац види и дочека своју децу као свршене људе, да од својих нејакних синова види одрасле све соколове, који би му у његовим старачким данима и сва радост, утеха и погнора били. Он то све не дочека, — **„внезапн најде на него страшнын часк смертннкн;“** изненада неумитна смрт, као једним ударом одузе му и ту једину највећу и најсветију радост земаљску. Као што сунце мирно у тихом и величанственом сјају после благодетног дана, за море заилази, да се у дубокој ноћи одмори; тако је и наш мили покојник тихи и скромни земаљски живот свој закључио. Тако, да ће данас покрити ледени гроб оног, који је до скоро беседовао, лежа ће у гробу безгласан, без душе, без речи; неће више живети у нашој средини овде на земљи наш добри пона Степа. Њега не могуше више задржати у средини својих ни најњежније молбе супруге му, ни тужни плач нејаке дечице — сада јадне сročади —, ни јаук миле му сестрице јединице.

Па чиме још, тужни зборе, да умалимо тугу своју за нигда незаборављеним покојником? Се-

www.unj.org.rs
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ћацем на њега, на његову њежност као сунруга, на његову брижљивост као родитеља, на његову искреност и доброту као пријатеља, на његово одушевљење за све оно, што је лепо и племенито; и у опште на његово лепо име, које је овде међу нама за живота свога стекао.

А како ћу посебно тебе да утешим ожаловљена и уцвиљена сунруго са нејаком дечицом — са сирочадима? Ја сада, у овом тренутку, када сам и сам големом тугом за искреним другом и пријатељем, — сломљен и поражен, немам речи да вам у превеликој тузи и јадy вашем утехе пруже. Тешите се, тешимо се сви оном снажнијом — оном небесном утехом, а та је: да је воља Свевишњег Творца, — драгог нам покојника после дуге, мучне и тешке болести, преселила у овај други бољи свет: „идѣже нѣсть болѣзни, ни печаль, ни воздыханіе.“

А сада, тужни зборе, над овим још тужнијим одром самртничким, за успомену последњег земаљског растанка и вечног покоја душе покојничкове однојмо тужну опроштајну стихиру: „прійдите, последнје цѣлованіе дадимъ братіе оумершемъ, благодарѣце Бѣа.“

Амин.

Допис

Панчево. (Нови државни закони. Имена будуће Српчаци. Крштење људства. Црквене проповеди. Кортеш назаренски). Има томе сто већ пуна три месеца, од како нови државни закони у живот ступише, те их и наш народ у крајевима, за које ти закони обавезну силу имају мора вршити. Није наше на ову месту расправљати у колико ти закони стоје у опреди са науком наше св. правосл. цркве; овом приликом ради смо, да прикажемо прве појаве из живота црквено-народног, прве утиске и осећаје, од како нас ови закони на њихово вршење примораше. Поред све, завета оправдане зебње и страховања нашег, по сред прилика и неприлика у којима се крећемо и живимо ми, можемо с пуно утехе и задовољства рећи, да је народ наш вршећи државне законе, вољно, савесно и милимице испуњавао у свима случајевима све оне прописе што их у таким приликама од њега нште с једне стране његова св. вера и црква, а с друге, његова свест и савест српска. Свештенство је од своје стране удвојило опрезност, пажњу и љубав према народу, те је живом речи и поуком у цркви, саветом и разговором по домови и

креним славама, у свакој прилици у довољној мери народ поучило, шта му и како му ваља радити, да се не би огренио о државни закон, а још мање о закон своје цркве и образ српски, а народ је драговољно у свима приликама послушао глас и савет свога свештенства, те се према томе, и као хришћанин, и као Србин и као грађанин, узорно држао и владао. Сви брачни парови одговоривши дужности својој, за које их нови држ. закони примораше, вољно су и радо извршили и све прописе св. цркве. У случајевима смешаних бракова пошло је свештенству за руком, те су све невесте других вера прије венчања примиле православу веру, а тиме су отклоњене све оне последице, које би могле и морале потећи из смешаних бракова, а биле невољне, шта више штетне по домаћи, верски и породични живот дотичних брачника. Ниједан случај није био, да се жених у ствари своје женидбе одоцнео, те у пост ушао; на ову околност, по рачуну времена према држав. закону, народ је у напред у цркви пажљивим учињен био. Државном матричару у женидбеним приликама ишли су парови у простом, обичном оделу; и по обављеном грађанском браку, разилазиле су се странке свака својој кући, до времені црквеног брака и благослова.

У погледу рођења и крштења, свештенство је још обазривије поступило. Народ је одмах долазио свештенику и пријавио случај рођења; овај је знаменовао и договорно одредио дан крштења, а том приликом учинио како родитеље тако и крштене кумове пажљивим, да деци, будућој Српчаци изаберу лепа чиста српска имена која се неће моћи превести. А да овај посао лаким буде, свештенство је израдило списак новијих српских имена, те је набавивши књижицу државног матричара, коју је за ову ствар израдила академија мађарска, а у којој су како српска, тако и румунска и слов. имена на мађарски преведена, према истој књижици, сва она имена која се могу на мађ. језику казати и уписати елиминирало, саставивши именик најчистијих имена, која кумови по савету и замолиби свештеника бираху и даваху. Одмах по крштењу, уручи свештеник дотичном родитељу литографисану исказницу, о дану рођења, крштења и имену дечијем са напоменом исписаном на исказницу, да је држ. матричар дужан, на основу закон. чл. XXXIII. од 1894 г. §. 19. име детиње, онако уписати, како то жели и диктира родитељ; не

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

учинили тако, остаје му право жалити се надзорној власти, па и средњом суду. С том изказницом иде родитељ држ матрочару и пријављује име свога детета, а овај већ по изказници види да и свештеник води рачуна и контроле о његову раду и да је странки закон протумачио. Угледа и спомена ради бележимо имена будуће Српчаци, од како је држ. закон о вођењу матрика у живот ступио, с напоменом, да до селе нема ни једног старог имена. Ево тих имена: *Боривој, Вељко, Душан, Жарко, Иван, Ђубиша, Милан, Милорад, Милутин, Миливој, Озрен, Славко, Светолик, Светислав, Радослав, Чедомир* и т. д. — *Вера, Видосава, Вукосава, Даница, Даринка, Добртла, Десанка, Бојана, Босилка, Гордана, Лепосава, Ђубица, Косара, Иконија, Јованка, Милисав, Невека, Смиљка* и т. д.*) Овим начином постигнућемо, да се у нас одомаће наша лепа, чиста српска народна имена, пуна љубави и милоште, да нам име неће нико моћи изврнути и изначити, а доћићемо и до оне толико жељене тежње, да се отресемо туђинштине и именданова, те ће крена слава у нас засијати лепшим ејајем и значајем.

Наше бројно кретање може нас хвала Богу за прошлу годину задовољити. Родило се м. 145, а ж. 142 = 287. Умрло: м. 136, ж. 120 = 250; вишак рођених 31; с придошлима 61. Венчало се 54 пари, сви једне исте вероисповести. Из римокатол. вере у правосл. веру преведено 3. Исповедило се и пречестило м. 1425, ж. 1740 = 3165. Похађање богослужења било је задовољавајуће, а особито о великим празницима. Да би вернима омилило полагање св. цркве и службе божије с једне, а с друге стране одговорило светом и узвишеном позиву, свештенство је у току прошле године (као и до сад прошлих година) ревно проповедало слово божје у обема парох. црквама о свима *Христов. и богор. празницима, сваке недеље за време ускршњег поста, као и недељно од ускреса до Духова, и о светитељским празницима, а сваке године по једанпут и на гробљу о Ђурђеву-дну.*

У току прошле године, о ускршњем посту, посетио је наш град, кортеш назаренски, у цели и намери, да проповеда своју науку и заводи и обмањује наш свет, неки Мита Павков, родом из Бечкерека, а по боравку из Ход Мезе Вашархела. Одмах првих дана најмно је стан, те је с вечера и ноћи прикупљао у горњем крају вароши свет наш, и почео га својим начином просве-

ћивати тако, да је одмах други дан по његовој проповеди, свештенство за њега дознало, јер су на то неки слушаоци његови сами свештенству долазили и жалили се. Свештенство се одлучи, те једног дана па брзо за тим, доцне у вече оде сво лажи-проповеднику, затече га у излагању и тумачењу св. пиема, те га питањима пред гомилицом његових слушаоца, већином сиротиње и љубонитљиваца, толико обеснажи, да су му и слушаоци сами провидели праву цел и намеру, а слушаоце посаветује свештенство и уозори да се чувају оваких људи, те да своје ма и љубонитство не засићују на оваким изворима, који му могу срце и душу отровати. Ово је све имало успеха, јер је корте и назаренски после два дана оставио варош, а нуз то му је на пријаву свештенства и полит. власт дала осетити, да се што пре уклони. Што се самог назаренства тиче можемо са задовољством рећи, да малени број њихов овде никако не расте, шта више за 3 су душе опали, које су се вратиле својој вери и браћи.

Нека нам овом нашем извештају не замери ни поштов. уредништво овог цењеног листа, ни поштов. читаоци, који овим речима буду пажње поклонили, јер речи ове нису потекле из неке самохвале; мисао је та далеко од нас. Ми држимо, да би оваки и овим подобни извештаји требали, у органу митрон. наше да потекну са свију страна, те да добијемо слику нашег живота која би нас не само интересовала по читању, но нам казивала какви смо и какви треба да смо сви и свуда, нарочито, данас, кад што но реч. треба и глуви да прочују и слепи да прогледају, те да уоче све оне тешке прилике и неприлике што се витлају над главом нашег бедног народа, те да свака на својој пошти порадимо вољно, сложено, свесно и савесно на свему ономе, што се клони добру према највећим светињама нашим: св. вери и имену народном.

*) Чисто српска та имена набројана су и у 32. броју о. л. из прошле године. А штампана су и у календару српске манастирске штампарије за прошлу годину

— Ур. —

Карловци 31. јануара 1895.

Наш комунике у прошле године броју коментарисан је на разне начине, и ако је потпуно јасан. Њиме је добијена вест: као да је Његова Светост, преузвишени г. патријарх Георгије „поднео пријаву за саборски састанак,“ те вест:

као да ће „наскоро изићи у тој ствари и краљско решење и одобрење.“

Наше побијање тих вести оснивало се на истини, дочим су се саме те вести оснивале на погрешној информацији. А да је та информација била погрешна, те и непоуздана, доказује се тиме, што је односна пријава или представка ради сазивања сабора одаслана *при крају прошле недеље* што овим и саопштавамо.

Хоће ли се сабор састати, и у који дан — о томе ми не можемо чинити *пре времена* саопштења, на ма се те вести и у будуће морале читати најпре у „Кезлењу“

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Посета високопреосвештеног г. епископа Јеремије у богословији.) У четвртак чинио је високопреосвештени господин епископ *Јеремија Мађаревић* посете у Карловцима, дошавши у пратњи протосинђела г. Лукијана Богдановића најпре у богословски завод. На улазу дочекао је високопреосвештеног госп. епископа салаши ректор богословије, прота Вучковић и увео је високог посетника у собу управе богословије, где је Његово Високопреосвештенство изволито милостиво и врло повољно изразити се о досадашњим трудовима и настојању ректоровом и охрабрити га и за даљи рад у досадашњем правцу. По томе је високопреосвештени госп. епископ изволио ући у зборницу, где су му се сви професори поклонили, и он их са неколико љубазних и очинских речи ословио. Одатле је Високопреосвештени, са својим пратњоцем и свом професорском колегијом, пошао у дворану прве године, где су били скупљени сви слушаоци богословије. Улазећи у дворану поздрављен је Високопреосвештени са песмом „ис пола ети“, а након песме обратио се Његовом Високопреосвештенству ректор са поздравном речју, у којој је, преставивши Му слушаоце богословије, наду народа српског и православне цркве, замолио свети архијерејски благослов за слушаоце. Очито дирнуто, Његово Високопреосвештенство правим и искреним родитељским тоном проговорило је неколико речи слушаоцима, благосиљајући их и препоручујући им, да са науком чврсто се приљубе и религиозно-моралном животу, јер је само тако могуће успешно деловање свештеничко. Мудре речи Његовог Високопреосвештенства учиниле су на слушаоце дубок утисак, чему је доказом било одушевљено „живио“, са којим се слушаоци одашавше. Опет песмом „ис пола ети“ испраћено је Његово Високопреосвештенство из дворане и вративши се у професорску зборницу најердачније се опростило са професорима, а излазећи из завода прошло је Његово Високопреосвештенство кроз редове слушалаца, који су поздра-

вљајући и кличући „живио“ испратили својега владуку.

Није могуће да оволика љубав и пажња са стране високопреосвештеног господина епископа *Јеремије* не донесе заводу нашем богословском користи и плода у ерцу свију који су у њему. Ј. Д.

(Високопреосвештени епископ будимски *Јеремија Мађаревић*), одслужио је у прошли четвртак прву, а на Сретеније другу своју архијерејску литургију, у карловачкој саборној цркви и извршио у званичном делу саопштена рукоположења.

Високопреосвештени одилази сутра брзим возом у Пешту, где ће га, као што чујемо, на жељезничкој станици дочекати епископ православна црквена општина, а по дочеку отпратити у кућу високопреосвештеног господина епископа. У уторак и среду чиниће Високопреосвештени посете у владиним и другим вишим круговима, а у четвртак после подне у два сата, кренуће се високопреосвештени епископ, колима, у своју резиденцију у Сент Андрији. Као што дознајемо спрема се новоме Епископу-Дијецезану срдчан и свечан дочек у Сент Андрији, који ће отпочети са дочецима већ у Калазу и Помазу.

Високопреосвештеноме г. епископу *Јеремији* жељимо срећан пут и одлазак у своју дијецезу, а епархији будимској поздрављамо долазак добро познатог јој Архиепископа са уверењем, да ће га епархија његова дочекати раширених руку као што јој и он долази отворена и пуна срца.

(*Рашко-призренски митрополит Дионисије*) посвећен је 25. јануара о. г. у Цариграду Посвећење је извршио св. Васељенски патријарх цариградски уз садејство чланова св. Синода. Посвећењу је присуствовала и сва епископска колонија у Цариграду. Краљ Србије, Њег. Вел. Александар I одликовао је високопреосв. г. митрополита Дионисија орденом белага орла првог степена.

(*Радња епарх. власти у Нов. Саду.*) *П. Епарх. административни одбор* бачки одржао је дана 18./30. јануара о. г. до подне своју седницу, у којој је између осталог, решено: Узет је на знање отине вис. кр. уг. министарства којим се потврђују правила стипендијске закладе Јефте Михајловића Јанковог у Сомбору, те ће се са клаузуром одобрења снабдевена три примерка цркв. општини тамошњој, као руководки исте закладе, доставити на даље сходно поступање. — Узет је на знање и објавиће се цркв. општини у Н. отине истог министарства, којим јој је подељено 200 фор на куп земљишта за парох. дом — Није одобрен закључак братства ман Ковиља којим је манастир на грађење жељезничке пруге Нови Сад и Тител 3000 фор. вотирао. — Изјасњење пароха у Н. на жалбу тамошње општине због наводно сплих а неоправданих оправака око парох. дома узет је на знање и жалба одбијена. — Одобрен је избор председника у Г. К. — Снабдевене су клаузуром одобрења некоје брсовне дозволе, које су црквене општине у М. В. и К. бившим дужницима својим издале. — Жалба пароха у ДСИ. против тамошње црквене општине због неуредног плаћања плате и станаине, и опет жалба исте општине против па-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unilib.rs

због наводног отештавања, да се црквено-општински рачуни у ред доведу и др., издата је надлежном окр. проти на извештај и извештај — Ј. Мл. Ј. парох у М. одбијен је са молбом, да му се дугујућа епарх. фонду 133 фор 33 новч опросте. — Против црквене општине у С. наређена је потрага због неизвршавања овоодборских наредба. — Одобрено је цркв. општини у Т. отварање сталног црквено-општинског звања. — Одобрено је избор ¹/₃ скупштинара у Р. а уложени призив против истог избора као неоснован одбијен је — Није дозвољено истој општини, да одвоји један дес од дворшита парох. стана ради зидања на њему нове школе. — Одобрени су цркв. општини у Ст. Б. неизбежни накнадни трошкови при оправљању парох. дома — Дозвољено је цркв. општини у М. да грађењу новог иконостаса у тамошњој цркви приступи — Није одобрен кључ за разрез парох. јала, што га је установила цркв. општина у О. — Молба црквене општине у Ст. ради продаје старог гробља уступљена је конзисторији на надлежно решење. — Одобрено је цркв. општини у Ж. купити четири јутра земље и односни купопродајни уговор снабдевен са клаузулом одобрења. — На молбу црквене општине у П. затражена је политична есекуција против тамошњих нехатних парох. јана. — Дозвољено је црквеној општини у П. С. да незаконито укупује своту од 381. фор. 21 новч. у име верозак. приноса и старих саб. трошкова дотичнима поврати, јер ће се исти приноси на други начин отплатити. — Није дозвољено цркв. општини у Ј. да свој капитал који је досад у тамошњим штедионицама са 4% умањен лежао подигне и сама по 6% камате појединцима издаје, но је упућена, да од дотичних новчаних завода затражи на уложени капитал, као сталан улог, већу камату. — Одобрено је избор ¹/₃ скупштинара у М. — Одобрено је закључак црквене општине у Б., да своје пароху Ј. В. Н. (из благодарности, што је великим и неуморним трудом изишао доказе, да је тамошњи мајистрат дужан и ери. вероисповедну школу издржавати) ad personam повиси плату за 120 фор. годишње. — Одобрено је избор потпредседника, четворице скупштинара и једног члана м. школ. одбора у Ст. П., као и закључак исте општине којим се установљује кључ за разрез парох. јала — Дозвољено је цркв. општини у ДСИ. да може купити Вертхајмову касу. — Изјасњење црквене општине у С. на жалбу тамошњег бившег татора Ј. А. узето је на знање, а жалба одбијена. — Поводом извештаја исте општине о избору потпредседника и уложеном призива против истог избора — позвана је општина да преходно извести одбор овај и о избору председника; уједно је истој попређено са строжијим последицама ако и на даље буде нехатна у вршењу својих дужности према претпостављеним вла. тима. — Дато је сходно упутство црквеној општини у Б. у погледу држања председникова према нечлановима црквене скупштине и цркв. одбора, ако би исти хтели у скупштинским седницама наред проузроковати — Упућена је цркв. општина у Б. на извршење датог јој но још не извршеног налога овог одбора у погледу припомоћи

тамошњем умировљеном учитељу А. Ј. — Призив Ј. М. и другова из Б. против оовстр. одлуке бр АО 80/36 ex 1895. повраћен је призивачима као закашњен. — Исто је тако повраћен као закашњен призив М. М. и др. из П. против обављене и од одбора овог потврђене реорганизације тамошње цркв. скупштине. — Услед поднесеног призива Н. К. М. и другова из М. против обављеног тамо избора цркв. татора — позвана је тамошња цркв. општина, да поднесе извештај свој у том предмету. — Исто је тако услед односног призива позвана цркв. општина у Т. да поднесе извештај свој о обављеном тамо избору једне трећине скупштинара и половине цркв. одбора

Одобрени су прорачуни за 1896. г. без примедба и исправака и то: ери. правосл. цркв. општине Ковил. Сент Иванске, Ст. Керске, Шандорске, Новосадске, Петровоселеке, Ст. Бечејске, Федварске, Сењанске, Суботичке, Мартовошке, Брестовачке, Ст. Врбашке, Гардиновачке, Сегединске, Јегарске, Ст. Сивачке, Бајске, Лалићке, Ст. Шовске, Туријске, Ст. Футошке, Ст. Паланачке, Кулишке. — Одобрени су прорачуни са исправком неodobrenих потреба и то ери. прав. цркв. општине у Мољу, Кађу и Госпођинцима. — Одобрено је прорачун тителске ери. прав. цркв. општине са исказаним мањком, и дозвољено истој, да ради покрића тог мањка зајам од 1740 фор. 28 новч. може подићи из новчаног завода, но да исти зајам, у току ове године засигурно вратити има. — Пивничке цркв. општине прорачун за 1896. г. као неоптучен враћа се натраг с тим налогом, да за подмирење својих потреба нов. прирез учини. Изаслани су преч. господ. Милан Ђирић окр. протопрес. и Др. Лаза Станојевић да рачуне епархијског фонда бачког од године 1895. у канцеларији епар. бачке испитају и о томе свој извештај поднесу: — Одобрени су рачуни ери. прав. цркв. општине у Суботици од године 1884., 1885., 1886. и 1887. и упућена је иста, да даље своје рачуне до краја 1895. г. у року од 2 месеца дана за извесно поднесе Одобрени су рачуни закладних пок. Јована Остојића и жене му Терезије Зозук од год. 1893. с тим, да се један примерак истих рачуна високом кр. министарству богочасти у Будим-Пешту на више развишење и одобрење има подастрети. — Одобрено је рачун ери. прав. црк. општине у Жабљу од године 1894. — Одобрено је рачун ери. прав. цркв. општине у Петровом селу од год. 1885. с тим, да тамошњи парох има накнадити, онај више подигнути хонорар од 216 фор. — Упућена је иста општина, да на деобу јарошке земље предузмљених 188 ф. 50 пов. од дотичних деобаша укупити има. — Одобрено је рачун школског фонда исте црквене општине од г. 1893. с тим упутством, да неоправдане расходе у износу од 6 ф. 75 нов. од дотичног црквеног благајника има укупити. — Рачуни Петровоселеке црк. општине од године 1893 и 1894. — и Станишићке црк. општине рачуне од г. 1894. враћени су петима натраг, уз примедбе рачуноревизора, ради допуне. — Одобрено је рачун црк. општине у Вилову од г. 1894. — Одобрено је рачун школског фонда у Бо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ђани од год. 1894. — Одобрени су рачуни Сенђанске црк. општине, као рачуни закладни пок. Бене Брановачког и гробљанске капеле од године 1894. — Одобрени су рачуни црк. општине у Мартоношу од г. 1894. — Одобрени су рачуни Чурушке црк. општине од 1886. до 1889. — Одобрени су рачуни црк. општине у Локу од године 1892. 1893 и 1894. — Одобрени су рачуни црк. општине у Ст. Врбасу од г. 1894. — Наредбено је допуњене рачуне манастира Бођана од г. 1893. високосл. Саборском Одбору у Карловце на више развиђење и одобрење подастрети.

(Радња епархијских власти у Темишвару).

I. Епархијска конзисторија темишварска држала је редовну седницу своју дана 16. (28.) јануара 1896. под председањштвом Његово Преосвећенства господина Никанора Поповића, епископа дијецезана и решила је између осталих и ове важније предмете: Постављен је чланом закеником конзисторијалним јереј Милан Жан, администратор парохије у Мехали. — Узета је на знање од високог кр. угарског министарства богочасти и јавне наставе у Будимпешти припослана наредба министра унутрашњих послова, министра правосуђа и министра за богоштовље и јавну наставу у предмету извршења зак. чл XLIII. ex 1895. о слободи вероисповести и саопштиће се подручном свештенству из те наредбе оно, што је свештенству потребно да знаде. — Известиће се путем дотичног окружног прота Ана Поповић, удова попадија из Мокрина, да јој је високо министарство припомоћ од 30 фор. подарило и на исплату дозначило. — Узета је на знање дотична решидба високопречасног срп. прав. митроп. црквеног савета у Карловцима у предмету рехабилитације овоепархијског конзисторијалног фискала др. Светозара Дмитријевића у ово његово знање и учињена су тим поводом и у ту сврху сходна расположења, да се истоме задржана берива исплате и да му се односни списи предаду. — Учињено је стању ствари одговарајуће расположење у дисциплинарном предмету против јереја А. Ј. пароха у Е. — Закључено е поведење истраге дисциплинарне против јереја Д. Ж. пароха у Ш. због неких капоичних преступа и поверено је поведење исте на то одређеном изасланику. — Извештено је подручно свештенство путем окружних прота о томе, да је урађиљено место душепопечитеља у земаљској казнионици у Вацу и да компетенти односне молбенице до краја фебруара по нов. кал. на епархијску конзисторију будимеку управити имају. — Закључено је изаслати у Моноштар посебног повереника, да на лицу места извиди, како стоји тамо с богослужењем и с обављањем других обреда што се тиче језика, и извештен је о томе и преосвећени господин ром прав. епископ арадски, да може свог повереника на лице места изаслати, будући се верни туђе, да се не врше установе односне деобне погодбе између моноштарских Срба и Романа у погледу језика при богослужењу. — Учињено је сходно расположење у спору јереја А. П. из Т. и јереја П. Ђ. из Ч. — Учињено је сходно расположење у ствари потраживања Феме

Поповић против јереја В. П. из Ш, да би се тачно плаћање односне ренте осигурало. — Препоручен је подручном свештенству путем окружних прота мађарско српски и српско мађарски речник проф. Дера и Браччића. — Дато је ушутство срп. прав. црквеној општини у Ђали у предмету тисканица за матице крштених, рођених и венчаних као и за брачна извешћа. — Донесено је сходно решење на односну молбу Мије Тешића и другова из Арада у предмету богослужења у неке празничне дане у Араду. — Одговорено је на допис кр. судбеног стола темишварског у предмету берива свештеничких in natura. — Упућен је протођакон Ђорђе Звеквић да има и надаље вршити катихетске дужности у манастиру Јосифовог предграђа, у Визировој грађ. и трговачкој школи, у трговачкој и занатлијској шегртској школи у Темишвару, јер другог за то расположивог свештеног лица за сад у Темишвару нема. — Умољен је духовни суд епархије београдске, да извиди брачну ствар Косте Тамасијевића и Катарине Тинковић, обоје из Фабрике а венчаних у Београду без изданих у ту сврху потребних исправа од стране за то надлежног парохијског звања. — Одређено је потребно извиђење у предмету избора црквењака у срп. прав. цркв. општини у Срп. Ченеју. — Издава је на изјашњење јереју Ђ. В. у Н. притужба против њега због неких тобожњих некоректности. — Учињено је сходно расположење у ствари разреза парохијала у новцу у срп. прав. цркв. општини у Краљевцу. — Одређено је поведење дисциплинарне истраге против јереја С. Ј. из С. и издан у ту сврху потребни налог. — Узет је и на повољно знање извештај односног овоепархијског изасланства о уведењу јеромонаха Арсенија Путића у администрацију парохије у Ходмезе-Вашархељу и учињена су сходна расположења у погледу тамошње црквено-општинске управе, о којима је извештен градоначелник у Ходмезе-Вашархељу као и високо кр. уг. министарство богочасти и јавне наставе у Будимпешти, знања ради. — Одређено је освећење четири новосаграђена стола у женској препрати у св. цркви у Кетфељу. — Предложено је с препоруком на уважење високом кр. угарском министарству богочасти и јавне наставе осам молбеница, које свештеничких, које удових попадија, које црквених општина, ради подељења примерене припомоћи из државних средстава, што су уставним путем одређене у сврхе источно православне цркве у Угарској. — Решено је више ствари од мање важности.

II. Епархијски административни одбор у Темишвару држао је своју редовцу седницу дана 17. (29.) јануара 1896. под председањштвом преосвећеног господина епископа дијецезана и решио је у њој између осталих ове важније предмете: Постављени су члановима заменицима епархијског административног одбора јереј Милан Жан, администратор парохије у Мехали и јеромонах Стеван Николић, управитељ манастира Св. Ђурђа. — Извештен је јереј Светозар Дражић парох срп. крстурски о дањима, у које ће као члан овоепархијске управе имати долазити у односне седнице. — Саопштиће се

ДАЉЕ У ДОДАТКУ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unil.rs

подружном свештенству путем окружних прота високи министарски отпису погледу времена, до кога се ће австријски сребрни новци од 5 и 10 новч. примати као платежно средство, да свештенство верне своје о томе обавести. — Известиће се срп. прав. црквена општина у Бега св. Ђурђу о дуговини прописаној јој у име верозаконског приноса и саборских трошкова до краја 1895. године. — Подиће се високославни саборском одбору у Карловцима извештај у ствари наплате дуговина у име верозаконског приноса и саборских трошкова у подручју ове епархије. — Одређена је достава једне пресуде епархијског административног одбора у Вршцу парохијском Драгољубу Живковићу. — Одређена је нова организација црквено-општинске управе у Лукаревцу и учињено је сходно расположење ради поднесена рачуна о употреби неких прихода у истој црквеној општини. — Узета је на знање уплата односних приноса у овоепархијски фонд од стране неких црквених општина овој епархији подручних и учињено је сходно расположење, да се неуплаћени износи што пре у исти фонд унесу. — Издао је срп. прав. црквеној општини у Срп. Арадцу сходно упутство у погледу начина побирања парохијала и узет је на знање у новцу учињени разрез парохијала у истој општини. — Извештена је срп. прав. црквена општина као и парохијско знање у Тиса Св. Миклушу о кључу за разрез парохијала у тамошњој општини. — Препоручен је подручним црквеним општинама путем окружних прота мађарско српски и српско мађарски речник професора Дера и Бранчића. — Издао је сходан налог црквеној општини у Соки у предмету исплате набављених образаца за матице крштених, венчаних и умрлих, као и за брачна извешћа. — Узет је с одобрењем на знање извештај окружног прота вел. кикиндског о петрази проведеној, због нереда у срп. прав. црквеној општини у Срп. Црњи и одобрена су привремено учињена расположења његова у погледу тамошње црквено-општинске управе. — Одређено је извиђење нереда у срп. прав. црквеној општини у Елешару и издао је потребан напук дотичном овоепархијском изасланику. — Учињена су пужна расположења због исплате дужног директног пореза и еквивалента за неколико залишних парохијских сесија, којих приходи у овоепархијски фонд утичу. — Узето је на знање неколико извештаја овоепархијских изасланика о неким стварима, да ће односним овдашњим налазима што пре удовољити односно исте извршити. — Узет је на знање извештај срп. прав. црквене општине у Јозефову о одређеној новој организацији тамошње црквено-општинске управе. — Учињено је сходно расположење у ствари разреза парохијала у црквеним општинама у Соки, у Кетфељу и у Десци. — Предложиће се високославном саб. одбору у Карловцима представка срп. прав. црквене општине у Вел Бечкереку ради отписа неког извеса дуговина прописаних у име верозаконског приноса и саборских трошкова. — Одређена су извиђења потребна на лицу места у Батањи и у Срп. Ченеју у ствари правилне манипулације с црквено-

општинским иметком. — Дано је потребно упутство срп. прав. црквеној општини у Вемету у предмету дуговина саб трошкова и верозаконског приноса. — Известиће се високославни саборски одбор о односним изјавама срп. прав. црквених општина у Фењу, Кнезу и Срп. Св. Мартоњу у погледу прописаног им верозаконског приноса и саборских трошкова. — Одређена је на темељу односног извештаја дотичног овоепархијског изасланика о извиђењима, обављенима на лицу места нова организација црквено-општинске управе у Малом Бечкереку. — Донесена су сходна решења у ствари платеза досиеле закупнице за неке залишне парохијске сесије, којих приходи у овоепархијски фонд утичу. — Издао је потребно упутство срп. прав. црквеној општини у Нађфали у предмету тамошње црквено-општинске управе. — Позвата је срп. прав. црквена општина у Срп. Ст. Мартоњу, да поднесе извештај у ствари обдржаване минуендо лиценцијације у сврху оправке тамошње св. цркве. — Издао је потребан налог срп. прав. црквеној општини у Варјашу у предмету разреза парохијала у новцу за тамошње свештенство. — У истом предмету учињено је сходно расположење и у погледу црквених општина у Санаду и у Немету. — Учињена су сходна расположења и у неколико спорова међу неким свештеним лицима и црквеним општинама. — Узети су с одобрењем на знање одосни закључци срп. прав. црквених општина у Мехали, Бега Св. Ђурђу, Итебеју, Кнезу и Срп. Ст. Мартоњу, о предметима, који у делокруг црквених општина спадају. — Решено је више рачунских ствари неких црквених општина.

(Пожар у цркви). Као што дознајемо, у красивој ново обновљеној цркви *митровачкој* десно се са некакве пожар у св. олтару, који је починио грдну штету. Изгорео је ормар са новим и скупоценим одејанијем, неке св. утвари, и скупоцено Јеванђеље. Штета је тим грдија, што је од дима и гашења пожара оштећена и унутрашњост самог храма.

(Суд руског протојереја о пјенију у саборној карловачкој цркви). Руски протојереј у Пешти високопреч. г. Кардашевић, чуо је певање у саборној карловачкој цркви на св. литургији при посвећењу новопосвећеног епископа будимског. Заштита како му се допада, рекао је: „Заборавио сам, за часак, да нисам у Русији“. Лена похвала за певачку нашу омладину и пезина ревностна коровођу богослова г. *Владислава Воберика*.

(„Фонд св. Саве“ и „Матица Школока“) „Србобран“ је одговорио на прошлу белешку нашу, која је написана поводом уводног му чланка у 8. броју. Одговорио је као оно мало љутици, и ако је томе најмање повода било у нашој белешци. Шта му би? Ми не знамо. Али ето из одговора тога ми видимо, да „Србобран“ себи замисли „Матицу Школску“ данас сасвим друкчије, него што ју је препоручивао ономад у уводноме чланку. Против „Матице Школске“, која би била „средство преко кога би сваки крај и сваки Србин у митрополији могао према својој стању редовно прилагати у „Фонд св. Саве“; против „Матице Школске“, која би напичила на оне

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

жиле кроз које новац тече у „Фонд св. Саве“ као крв у срце.“ — ми нисмо никад ни речи прословили. Таква „Матица Школска“ би могла бити у хармонији и са „Фондом св. Саве.“ Такву ћемо ју увек и желити и потпомагати. „Матицу Школску“, каква се препоручује у уводноме чланку 8 броја „Србобранова“, и о којој је до сад била вођена реч, одобрити не можемо. Нисмо ми сами који ју не одобравамо. Поштована господа око „Србобрана“ су сигурно прочитала и 14 број „Браника.“ И онда ће нам одобрити, што швајгар „Србобранова“ одговора прелазимо са осмејком. —

(У гимназији карловачкој) вежба се, под надзором професора г. Милана Недељковића, оркестар гимназијских ђака. То вежбање и ревност г. Недељковића показали су већ и свој успех. Г. Недељковић у договору са г. Владиславом Бобериком приредио је на Сретеније, после подне у 3 сата, један концерт, на ком је оркестар одвирао 5, а певачка дружина отпевала 4 песме, на пуно задовољство свију пријутних. Концерт је био бесплатан, без нарочитих позива. Г. Недељковићу и Боберикју, као и нашим младим свирачима и певачима, осим аплауса, којим је праћена свака свирка и песма, као награда може важити већ и она заинтересованост карловачке публике, која се несумњиво показала у одзиву њезинеме на одржани концерт. Мисао приређивања таквих концерата је врло добра. Песма и свирка не остаје без утецаја и на онога који пева и свира, као и на онога, ко све то слуша. Забава и уживање у добром и лепом, не помишља и не доспева на рђаво и ружно. Хвала г. Недељковићу и г. Боберикју, а част нашој ђачкој омладини, којој је венгина песме и свирке мила и која у њој забаве и уживања налази. Надамо се ове школске године још којем концерту као што је био овај на Сретеније.

Прилози на фонд „Св. Саве“.

Уредништву овога листа стигли су и ови прилози „фонду св. Саве“.

Бр. 7. М. Коњовић *учитељ у Јарку на Сави* по закључку школског одбора — — — — — 23 ф. — н.

Чист приход беседе, коју је приредила школска младеж са својим учитељем.

Бр. 8. црквена општина у Бачиницима 10 ф. — н. као други свој прилог

Из 5. бр. „Срп. Сиона“ — — 812 ф. 83 н.
Свега 845 ф. 83 н.

Новци су предани управи ерп. нар. цркв. фондова.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ 7 2—3

Услед оставке г. Петра Коњовића учитеља, који је на комуналној школи у Омолици наименован, овим се поново стечај расписује. Го-

дишња је плата у готовом новцу 400 фор. а. вр. четири ланца ораће земље, која носи годишњу аренду до 100 ф. а. вр. и на коју учитељ сам порез плаћа, четири хвата тврдих дрва за своју потребу, 30 ф. у име школске послуге, 5 ф. у име паушала, слободан нов стан састојећи се из две собе, предобља, кухиње шпајза и т. д. са баштом у износу од 200 □^о хвата. Од погребца где буде позват добија за велики 1 ф. за мали 50 новч.

Учитељу снадаће у дужност, осим предавања по школ. уредби од год. 1872. опредељених наука, у цркви појати и свагда десну певницу држати, децу у цјенју обучавати, повторну школу држати и при одборским седницама место перовође заступати бесплатно.

Молитељи имају добро инструктиране молбенице са нужним сведоџбама снабдевене на подписано послати и доказати, да су редовно приправничке науке у Сомбору свршили и из мађарског језика испит положили.

Рок стечају траје до 11. (23.) фебруара 1896 год.

Из одборске седнице држане у Ср. Неузници 13 Јануара 1896. год.

Јован Петанек

парох, месн. школ. управитељ.

Ad бр. К. 1923 ex 1895. — 83 ex 1896.

Е Д И К Т. 14. 1—3

Услед бракоразводне молбе Лазара Радића из Илаче против супруге му Даринке, сада непозната боравишта — овим се позива речена Даринка, да у року од године дана, рачунајући од првог уврштења овог едикта у новине, конзисторији овој или сама лично предстане или место садањег пребивања свога пријави, пошто ће се иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончати.

Из седнице арх. конзисторије, држане у Карловци 18. (30) јануара 1896.

Архиђецезална конзисторија.

Ad бр. К. 1945 ex 1895. — 84 ex 1896.

Е Д И К Т. 15. 1—3

Услед бракоразводне молбе Ђорђа Стојковића из Срп. Црње против супруге му Милице рођ. Вукић, сада непозната боравишта, — овим се позива речена Милица, да у року од године дана, рачунајући од првог уврштења овог едикта у новине, конзисторији овој или сама лично предстане или место садањег пребивања свога пријави, пошто ће се иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончати.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловци 18. (30) јануара 1896.

Архиђецезална конзисторија.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

С Т Е Ч А Ј. 13 1-3

Овим се расписује стечај на парохију Ш. разреда у Јасеновцу.

Интеркалара нема.

Рок пријављивању до 14. (26.) Марта 1896.

Из сједнице Епарх. Конзисторије држане у Пашком, 18. јануара 1896-

М и х а и л
Епископ.

Ad K 89/37 ex 1896.

С Т Е Ч А Ј 10 2-3

Ради попуњења упражњеног места прото-презвитератског капелана у Сомбору, са којим је местом склопана плата од 550 фор. која се из црквено-општинске благајне прима, и са уживањем половине штале за оне дужности, које капелан сам обави — овим се стечај отвара.

Компетенти имају своје ваљано инструиране молбенице потписаној конзисторији најдаље до 25. фебруара (8. марта) о. г. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Новом Саду 18. (30.) јануара 1896.

Епарх. конзисторија бачка.

С Т Е Ч А Ј. 5 2-3

По одобрењу епарх. школ. одбора будимског под бр. ЕШО. 492/60 ex 1895.

Овим се поново отвара стечај на упражњено *учитељско место* вероисповедне школе у *Литови* — барањске жупаније. Плата је учитељска годишње у готовом 340 ф. ав. вр. 6 (шест) ланаца добре ораће земље, на коју сам учитељ порез плаћа. 4 хвата тврдох дрва за своју и школску потребу;

стан састојећи се из: 2. патосане собе, 2. кујне, шпајза, подрума штале и уз стан врт од $\frac{1}{2}$ ланца; затим за перовођество 12 фор. а од венчаница, укопа и парастоса по 20 новчића.

Учитељу у дужност спада, како посведневну, тако и повторну школу по наставној основи за вероисповедне школе од 25/IV. 1895. бр. Ш. С. 80/94. тачно вршити, у скупшт. и одборским седницама перо водити, у цркви појати; у појединим цркв. функцијама уз свештеника суделовати и децу у појању обучавати.

Који жели ово место получити, дужан је доказати са молбеничним прилозима: да је Србин правосл. вере, да је учитељску школу свршио, и да има оспособљење из мађарског језика.

Рок пријави осам дана после трећег уврштења овог стечаја у „Српскоме Сиону“.

Молбенице имају се председништву школ. одбора доставити.

У *Литови*, (последња пошта Безедек.) 27. јануара 1896.

Цркв. Школски Одбор.

Ad K. 29/38 ex 1896.

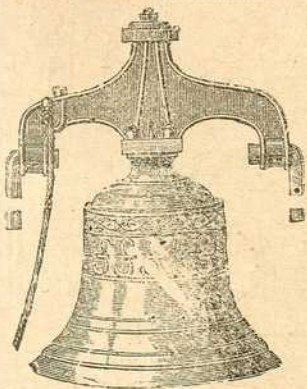
С Т Е Ч А Ј 8 2-3

Ради попуњења упражњене парохије V разреда у Пирошу овим се стечај расписује.

Компетенти имају своје правилно инструиране молбенице путем претпостављених им власти најдаље до 25. фебруара (8. марта) 1896. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке у Новом Саду 18. (30.) јануара 1896. држане.

Епарх. конзисторија бачка.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту пзлупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на јавке има увек готових на стоваришту.

28 23 - 26

Илустровани ценосници и прорачуни трошак бесплатно и франко.

СТЕЧАЈ 12 2-2

Расписује се стечај на упражњено учитељско место у Српском Елемиру.

Са истим местом скончана су следећа берива: 550 фор. у готовом новцу, 4 ланца земље, на коју учитељ плаћа порезу и остале трошкове, слободан стан са врло лепим и пространим вртом, 4 хвата сламе за зимњи огрев.

Дужности су школском уредбом прописане, осим тога дужан је учитељ при сваком богослужењу у цркви појати, децу у црквеном појању обучавати, даље уз горе наведену плату и пофторну школу држати и вршити дужност општинскога перовође.

Разреде му школеки одбор додељује.

Рок стечају за 6 недеља од првог уврштења овог стечаја у цовинама.

Из седнице школеког одбора, држане у Срп. Елемиру 21. јануара 1896. год.

Трива Суботин

председник школеког одбора.

Ad K 89/37 ex 1896.

СТЕЧАЈ 11 2-3

На упражњено парохијско место при св. Претечевој цркви у Сомбору, са којим је скончана плата од 800 фор., 300 ф. у име сесије и 200 ф. у име стана — овим се стечај расписује.

Компетенти имају своје правилно инструиране молбенице путем својих претпостављених власти најдаље до 25. фебруара (8. марта) о. г. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке у Новом Саду 18. (30.) јануара 1886. држане.

Епарх. конзисторија бачка.

Ad K. 1788 ex 1895. — 36 ex 1896.

СТЕЧАЈ 9 2-3

Ради понуђења новоустановљеног ђаконског места у Сентомашу, са којим је скончана плата од 400 фор. годишњих, но уз коју изабрани ђакон има изгледа на споредни приход у скоро петом толиком износу — овим се стечај расписује.

Компетенти имају своје правилно инструиране молбенице путем претпостављене власти своје најдаље до 25. фебруара (8. марта) о. г. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке у Новом Саду 18. (30.) јануара 1896. држане.

Епарх. конзисторија бачка.

СТЕЧАЈ 4 3-3

Расписује се стечај на оставком упражњено учитељско место на срп. нар. вероисповедној школи Пивничкој с роком од 4 недеље од првог уврштења.

Плата је следеће: два фртаља добре ораће комасиране земље и припадајући јој јарош од 4½ јутра à 1200□° и 100 фор. у готовом новцу. Слободан стан, са две собе, кујном, комором и шталом. Код стана башта, и једно гувно изван села. Од укуна на који позван буде 50 новч., а на парастосу дужан ће бити учитељ бесплатно појати.

Дужности учитеља су школ. уредбом од 1872. год. прописане, у цркви десну певницу пјенијем саступати и пофторну школу држати.

Учитељ је уједно и цркв. школ. перовођа и зато ће примати награду од 15 фор.

Државну порезу и еквивалент дужан ће бити сам учитељ плаћати.

Добро инструиране молбенице ваља упутити на потписаног м. школ. управитеља.

Из седнице м. школ. одбора држане 6 јануара 1896. године.*

Перовођа ad hoc:

Л. Димић

учитељ.

Тира Ђерић

м. школ. управитељ.

* Допуњени овај стечај важи, дочим су из стечаја у 4 бр. о. л. неке погодности и дужности кривицом перовође изостављене.

СТЕЧАЈ 6 2-2

Оставком г. Душана Мокића остало је упражњено учитељско место I. и II. разр. срп. осн. вероисповедне мемовите школе у Лалићу на које се овим стечај расписује.

Са овим местом скончана је ова плата: 800 круна у готовом новцу, које ће изабрани у месечним ратама унапред примати, слободан врло угодан стан, 40 круна у име огрева и 400 □° врта ван села, од укуна где позван буде 1 круна.

Изабраном спадаће у дужност поред свакидање наставе преко целе године недељом и свецем а за време ускршњег поста и средом и петком у цркву пћи и једну певницу држати. Првенство имају они који се буду лично пријавили.

Добро поткрепљене молбенице ваља слати потписаном председнику најдаље до 7 фебруара 1896. г. по ст. календару.

Из седнице црквено-школеког одбора држане у Лалићу 19. јануара 1896. г.

Срдап Увалић

перовођа.

Гавра Милин

председник.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожкића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.